

PROVINCIE IN DE SPOTLIGHT

Hoe de provincie Noord-Brabant hun MKB-maakbedrijven op weg helpt met digitalisering in de circulaire economie

LUNCHWEBINAR

23 april 2026

WAAR BEN JE WERKZAAM?

PROVINCIE

GEMEENTE

**BEDRIJFSLEVEN EN
ANDERS**

PROVINCIES IN DE SPOTLIGHT

Zeeland

Zeeland Casus

NIEUWE PRODUCTEN MET DEZELFDE LEVENSDUUR ALS NIEUW HOUT DOOR HET KENNIS- EN INNOVATIENETWERK CIRCULAIR BOUWEN

Met meer dan 80 leden waaronder alle Zeelandse...

Zeeland Casus

2.000 VOLLE VUILNISWAGENS AAN MATERIALEN BESPAARD IN ZEELAND

In 2024 realiseerde de provincie Zeeland via haar inkoopbeleid en effectmeting een flinke circulaire impact: door hergebruik van materialen en inzet van hernieuwbare energie werd meer dan 31 miljoen kilo aan grondstoffen hergebruikt en bijna 3 miljoen kilo CO₂-uitstoot vermeden.

➔ [Meer lezen](#)

CIRCULAIRE BRANDWEERPOST GOES-WEST

Bij de bouw van de nieuwe brandweerpost Goese Poort in Goes is minimaal 80% biobased en zijn er circulaire materialen gebruikt, zoals hout – een biobased hernieuwbare grondstof – en marmoleum.

➔ [Meer lezen](#)

PROVINCIES IN DE SPOTLIGHT

Noord-Brabant

Noord-Brabant Casus

BRABANT MAAKT CHIPINDUSTRIE CIRCULAIR EN STRATEGISCH STERKER

De provincie Noord-Brabant heeft samen met toonaangevende bedrijven, kennisinstellingen en intermediairs de Innovatiecoalitie Circular Semicon (ICCS) gestart. Met ruim €4 miljoen investering –

Noord-Brabant Casus

WIE ZIJN DATA OP ORDE HEEFT, HEEFT ZIJN GRONDSTOFFEN OP ORDE. EN DUS ZIJN CONCURRENTIEPOSITIE.

De Provincie Noord-Brabant heeft de Routekaart Digitaal Circulair Werken ontwikkeld. Een praktische handleiding voor maakbedrijven om met digitalisering stappen te zetten richting circulair werken. Geen complexe transitie, maar starten met data die vaak al aanwezig is.

[Meer lezen](#)

IN 2030 IS CIRCULAIR BOUWEN IN BRABANT DE NORMAALSTE ZAAK VAN DE WERELD.

Om te zien wat werkt, wordt jaarlijks gemonitord. De Monitor Circulair Bouwen 2025 laat zien waar de versnelling zit en waar het schuurt.

[Meer lezen](#)

CIRCULAIRE ECONOMIE VAN AMBITIE NAAR UITVOERING

Provincie Noord-Brabant

Waldo Maaskant

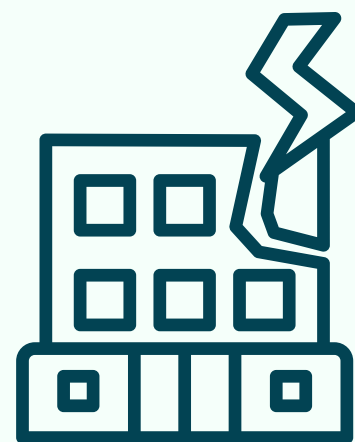
Provincie Noord-Brabant

DE MKB MAAKINDUSTRIE BEPAALT DE LOKALE ECONOMIE

- Veel MKB-bedrijven zijn grondstofintensief
- Als ze niet circulair innoveren:

Blijven ze afhankelijk
van schaarse
grondstoffen

Worden ze
weggeconcuereerd

Verslechtert het
vestigingsklimaat

Daalt de
werkgelegenheid

ation
Circular
2025

**"BEDRIJVEN IN BRABANT
LATEN STEEDS VAKER ZIEN
DAT CIRCULAIR
ONDERNEMEN MET ZWARTE
CIJFERS MOGELIJK IS. EEN
KWESTIE VAN VISIE, LEF,
LEIDERSCHAP EN
KETENDENKEN. ALS
PROVINCIE JAGEN WIJ DIT
WAAR MOGELIJK AAN."**

Martijn van Gruijthuijsen
Gedeputeerde Noord-Brabant

CIRCULAIRE ECONOMIE VAN AMBITIE NAAR UITVOERING

TMC

Pepijn Rinzema

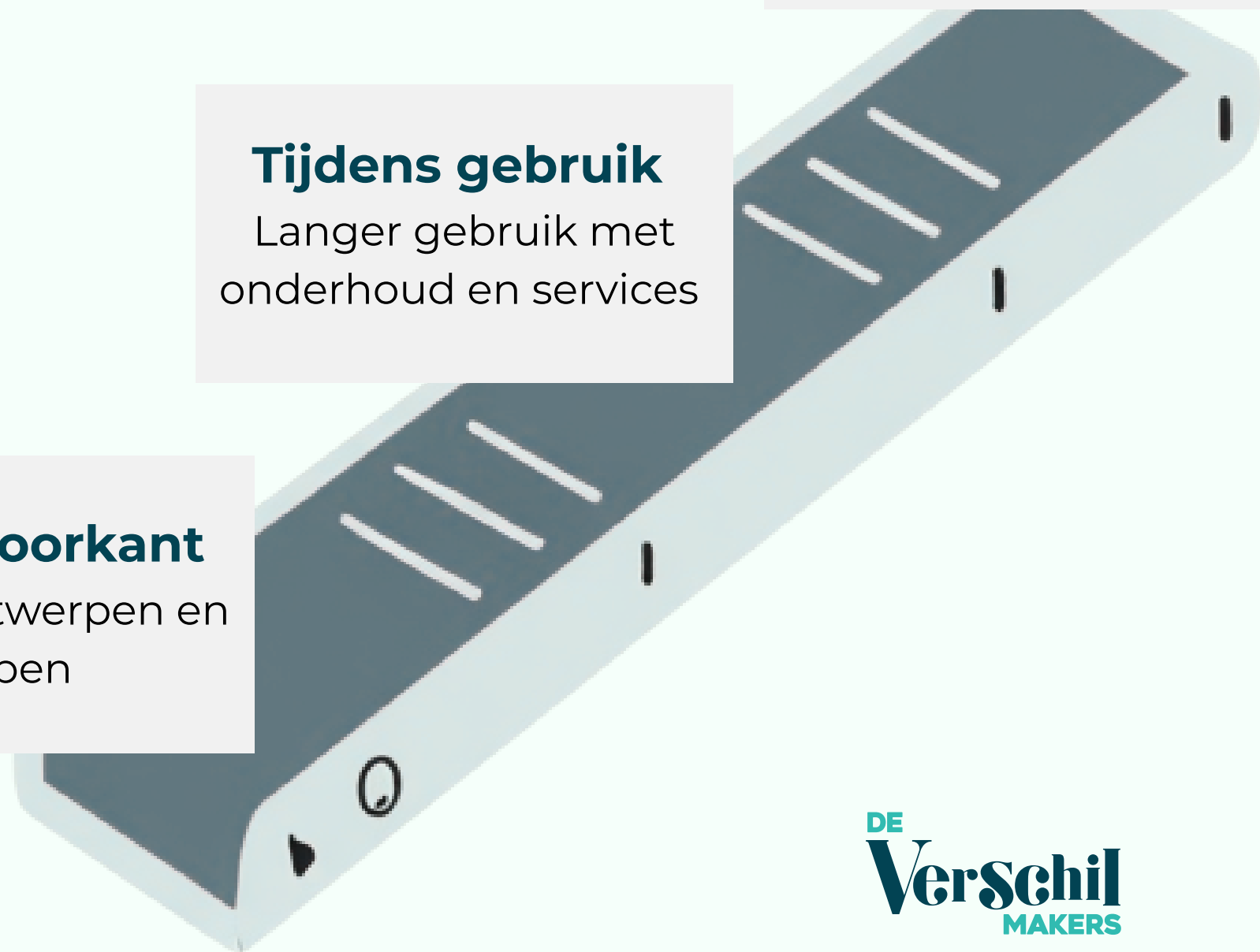
Routekaart Digitaal- Circulair Werken

DE WAARDE VAN CIRCULAIR WERKEN

Na levensloop
Hoogwaardig hergebruik

Tijdens gebruik
Langer gebruik met
onderhoud en services

Aan de voorkant
Slimmer ontwerpen en
inkopen

Routekaart Digitaal- Circulair Werken: 7 stappen

0. De organisatie op orde

Maak ruimte om te starten: bepaal ambitie/KPI's, organiseer sponsor + projectleider, leg data-eigenaarschap en basisafspraken vast, breng processen/datastromen in kaart en neem de werkvloer mee.

1. De data-basis

Breng info uit ontwerp-productie-service-onderhoud-hergebruik samen in één betrouwbare bron ("control room") en begin klein (bijv. één dashboard).

2. Ontwerp

Ontwerp voor lange levensduur: onderhoudbaar, modulair, repareerbaar en geschikt voor hergebruik; gebruik praktijkdata uit het veld om ontwerpkeuzes te verbeteren.

3. Inkoop

Koop bewust en beperkt in: dun BOM/varianten uit en kies onderdelen met betrouwbare, goed gedocumenteerde en traceerbare productinformatie (ook voor later hergebruik).

4. Productie

Standaardiseer en stabiliseer: minder variatie, minder uitval en materiaalverlies; gebruik digitale sturing/dashboards om afwijkingen sneller te zien en te verbeteren.

5. Ontsluit gebruiksdata

Krijg zicht op waar producten zijn en hoe ze presteren bij klanten; gebruik die data voor betere service, planning, onderhoud en upgrades.

6. Gebruik opnieuw

Verleng levensduur door repareren, vervangen, upgraden en opnieuw inzetten; bouw een betrouwbare stroom retour/onderdelen op met inspectie/testen en documentatie.

7. Leer

Maak er een closed loop van: gebruik inzichten uit alle stappen om producten, processen en services continu te verbeteren (multidisciplinair, cyclisch).

Wat willen jullie graag weten over de Routekaart Digitaal-Circulair Werken?

→ Laat het weten in de chat

Q&A

- **Hoe stimuleren jullie dat ondernemers de routekaart gebruiken (en blijven gebruiken)? Wordt er ook doorverwezen naar vervolg hulp**

Er worden business tracks georganiseerd voor bedrijven. Bedrijven kunnen zich aanmelden via: <https://brabantonderneemtcirculair.nl/routekaart-digitaal-circulair-werken/>

- **De kosten zullen voor de ondernemer gaan waarschijnlijk voor de baten (die misschien ver(!) in de toekomst liggen) uit. Herken je dat? Hoe reageren ondernemers daarop?**

Ja, herkenbaar. Ondernemers moet je aanspreken op hun verdienvermogen. Waar kunnen ze op basis van wat er nu al is, slimmere keuzes maken in maken, gebruiken of hergebruiken? Door een eerste analyse te doen is er al veel mogelijk - met een businesscase. Bijvangst is dan dat het duurzamer is, en voor een lagere keten-afhankelijkheid zorgt.

- **Bij levensduur verlenging zal mogelijk meer schaars technisch personeel nodig zijn. Een van de technieken die wordt genoemd om dit te pareren is AR. Hoe groot is volgens jullie de rol van AR (augmented reality) in Digitaal Circulair Werken in deze realiteit van schaars personeel waarbij klanten meer zelf het onderhoud gaan plegen?**

Naar verwachting klein, AR inrichten is arbeidsintensief en kost veel tijd&geld. Waarschijnlijker is dat reparatie vereenvoudigd moet worden door anders te gaan ontwerpen (modulair, design for repair/remanufacturing) of er bedrijven ontstaan die dit reparatie & hergebruik werk in massa doen (Remade in Holland bijv.)

- **Hoe stuur je op een goede opkomst van deze bijeenkomsten? Onze ervaring is dat dat bij deze thematiek soms lastig is**

Aanspreken op verdienvermogen.

- **Wat voor AI wordt ingezet bij welke stap? Hebben jullie al agents ontworpen?**

AI is divers inzetbaar. Aan de productielijn om verstoringen te signaleren obv wattage bijvoorbeeld, of vision AI voor sub- of eindinspectie van producten, of door alle bestanden te laten analyseren met een LLM. Geen eenduidig antwoord op te geven dus.

- **Worden er naast materiaalgebruik ook andere aspecten (of kansen) voor circulariteit meegenomen? Denk aan energieverbruik, water, biodiversiteit, etc.?**

Nee, deze routekaart gaat echt in op de waarde in data en grondstoffen. Deze zien wij als de primaire drivers waar waardeonsluiting geoptimaliseerd kan worden.

Wat levert het op?

"We verbruiken momenteel meer grondstoffen dan we kunnen aanboren. Dat gaat vroeg of laat voor een grondstoffencrisis zorgen. Door circulair te werken kunnen we zowel onze levensstandaard behouden als de kwaliteit van onze leefomgeving verbeteren"

Wat zijn de key learnings?

HOE KAN JIJ MORGEN AAN DE SLAG?

ROUTEKAART

ROUTEKAART

**LAAGDREMPELIG
EN TOEGANKELIJK**

ROUTEKAART

**LAAGDREMPELIG
EN TOEGANKELIJK**

**FRAMING:
VERMIJD
CIRCULAIR**

AFSLUITING

Deze documenten kunnen je op weg helpen:

**Bedrijven, economie &
ketensamenwerking**

Provincie Noord-Brabant

CE: woorden die werken

CONTACT?

- sluiken@brabant.nl
- wmaaskant@brabant.nl
- Pepijn.Rinzema@tmc.nl

PROVINCIES IN DE SPOTLIGHT

DE
Verschil
MAKERS

MEER PROVINCIE IN DE SPOTLIGHT?

→ **Provincie Overijssel**
4 mei t/m 15 mei

Webinar

11 mei 12:30-13:00

MEER WETEN?

→ Ga naar www.deverschilmakers.nl

 Volg ons **op LinkedIn**

 Mail naar info@deverschilmakers.nl